

Kittilän kunnan lausunto Lapin liitolle Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksestä 2023-2024

Khall 23.09.2024 § 335
473/00.04.01/2024

Valmistelija

Kunnanjohtaja Timo Kurula, puh. 040 595 7597 ja vs.hallintojohtaja Katja Kaunismaa, puh. 0400 356 431, ympäristötarkastaja Liisa Arpiainen.

Lapin liitossa on valmistumassa ympäristöministeriön rahoittama vihreän siirtymän Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023–2024. Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024 on maakuntatason näkemys mahdollisuuksista tuuli- ja aurinkovoimaloiden rakentamiseksi. Selvitys ja selvityksestä annettava lausunto eivät ole suora kannanotto tuuli- tai aurinkovoimaloiden rakentamiseksi tai tuleviksi sijoituspaikoiksi. Energiatuotannon omavaraisuuden ja paikallisuuden lisäämiseksi sekä tuuli- että aurinkovoimalaitokset ovat keino Lapin alueella ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta.

Selvitys on käynnistynyt vuoden 2023 keväällä. Lausuntopyynnöllä oleva aineisto on luonnosvaiheessa ja aineistoa täydennetään lausuntokierroksen jälkeen. Selvitys valmistuu joulukuussa 2024 ja sen keskeisenä tavoitteena on tunnistaa uudet potentiaaliset seudullisesti merkittävät yli 10 tuulivoimalan tuulivoima-alueet ja arvioida niihin kohdistuvat vaikutukset. Selvitystä hyödynnetään MRL 9 §:n mukaisena maakunta- ja kuntakaavoituksessa käytettävänä selvityksenä.

Lapin liiton selvityksessä on lähtökohtaisesti rajattu mahdollisten tuuli- ja aurinkovoima-alueiden ulkopuolelle laajasti alueita ja useita erilaisia kohteita, kuten luonnonsuojelualueet, arvokkaat linnustoalueet sekä taajamat. Poissulkevalla puskurianalyysillä varmistetaan, ettei tuuli- ja aurinkovoimaa suunnitella väkisin alueille, joilla vaikutukset olisivat haitallisimmat. Mahdollisesti toteutettavien kohteiden ympäristövaikutukset tullaan arvioimaan myöhemmin ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) yksityiskohtaisesti. Selvityksessä todetaan vaikuttavuudesta, että tuuli- ja aurinkovoimalla voidaan vähentää tarvetta muunlaisen energian tuottamiseen, jolla saattaa olla laajemmat ympäristövaikutukset. Voimalaitosteknologia kehittyy jatkuvasti, joten laitosten haittojakin tulee tarkastella mahdollisimman tuoreilla ja päivitettyillä tiedoilla, selvityksillä ja tutkimuksilla

Lapin liitto pyytää lausuntoa Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksestä 2023-2024 24.9.2024 mennessä.

Kittilän kunta toteaa lausuntoaan seuraavaa:

Lapin liiton toteuttama aurinko- ja tuulivoimaselvitys on laadittu pohjautuen kattavaan tausta-aineistoon ja siinä on pyritty huomioimaan vaikutukset asukkaisiin ja yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan, luontoon, vedenalaiseen ympäristöön, ilmastoon, talouteen sekä elinkeinoihin.

Kittilän kunnanvaltuusto on tehnyt meneillään olevalle valtuustokaudelle päätöksen siitä, että kunta ei käynnistä kunnan alueella tuulivoiman kaavoitushankkeita. Perusteluna on tuulivoiman rakentamisen vaikutukset kunnalle tärkeisiin elinkeinoihin, matkailuun ja poronhoitoon. Tuuli- ja

aurinkovoimatuotannon sekä matkailuelinkeinon ja poroelinkeinon intressien yhteensovittamista jouduttaisiin tekemään kaikkien Kittilään ehdotettujen alueiden osalta. Lisäksi haluamme muistuttaa, että Puolustusvoimat on ottanut kantaa tuulivoiman rakentamiseen tietyille Lapin alueille, joiden joukossa Kittilän alueita on.

Edellä mainittu huomioiden Kittilän kunta haluaa kiinnittää yleistä huomiota seuraaviin seikkoihin selvitykseen liittyen:

- Ympäristövaikutusten arvioinnit tulee tehdä erityisen huolellisesti huomioiden myös luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja siksi YVA:ssa on kiinnitettävä erityistä huomiota esimerkiksi linnustovaikutuksiin ja linnustonselvitysten kattavuuteen. Erämaa-alueet tulisi säilyttää laajoina, rikkomatta niitä esimerkiksi uusilla metsäteillä, mikä on huomioitava mahdollisesti toteutettavien voimalaitosten saavutettavuutta arvioitaessa. Laajat, yhtenäiset metsäalueet, vaikka eivät olisikaan suojeltuja erämaa-alueita, ovat tärkeitä eläimille, poronhoidolle ja matkailulle. Erityisesti vanhat metsät ovat monimuotoisen luontonsa vuoksi arvokkaita kohteita, joiden pilkkomista tuulivoimalaitosrakentamisella tulisi välttää.
- Voimalaitosten sijoituspaikkaharkinnassa tulee huomioida sähköverkkojen kunto ja siirtoverkkojen kapasiteetti siten, että uusia linjoja Lapin alueella tulisi rakentaa mahdollisimman vähän. Uudet sähkölinjat aiheuttavat lisää vaikutuksia ympäristölle ja luonnolle, mitkä tulee huomioida jatkotarkastelussa.
- Vaikka selvityksessä on jo tehty poissulkevaa puskurianalyysia, olisi siinä tullut huomioida myös pohjavesialueet, erityisesti pohjavesiluokan 1 osalta. Tosin selvityksessä luokitellut pohjavesialueet on huomioitu aluerajausten suunnitteluvaiheessa. Erityisesti aurinkovoimaloiden sijoituspaikkaa suunniteltaessa tulee luokitellut pohjavesialueet rajata ulkopuolelle.
- Hiljaisten alueiden säilyminen on huomioitava jatkosuunnitelmissa. Jatkoselvityksissä on mallinnettava voimalaitosmelun leviämistä ympäristössä.
- Tuulivoimaloiden ja tieverkostojen rakentamisessa käytetään huomattava määrä maa-aineksia. Mahdollisten uusien voimaloiden sijoittamisessa tulisi tarkastella maa-aineksen saatavuutta lähialueilta, jotta rakentamisen aikaisia ilmastovaikutuksia voidaan vähentää siltä osin.

Huomioitavaa selvityksessä olevista Kittilän tuulivoimakohteista:

- **Muotkamaa** (nro 4): Arvokkaita linnustoalueita sekä luonnonsuojelualueita lähistöllä.
- **Koppeloniemi** (8): Huomioitava, ettei tuulivoimaloita suunnitella liian lähelle Ounasjokea. Linnut käyttävät jokialuetta vaellusreitteinään. Lisäksi liian lähellä Ounasjokea sijaitsevat tuulimyllyt saattaisivat aiheuttaa erityisiä haittoja maisemaan, virkistyskäyttöön ja asuinkiinteistöille. Asutus on pääosin joen vastarannalla suunniteltu voimalaitosalueeseen nähden, jolloin rakennuksista saattaa olla alavalla maalla joen yli suora näköyhteys tuulimyllyihin. Tämä on

huomioitava aluekohtaisissa jatkosuunnitelmissa. Lapin liiton selvityksessä on todettu, että poronhoidon vaatimuksien vuoksi aluetta saatettaisiin joutua pienentämään lännen puolelta. Ounasjoki ja asutus ovat alueen itäreunalla. Koko alueen käyttökelpoisuutta tuulivoimatuotantoon tulee siis tarkastella uudelleen. Sekä sähkölinjat että sähkön suurimmat kuluttajat ovat kaukana Koppeloniemestä, joten tuulivoiman rakentamisen hyötysuhde on osoitettava perusteellisin laskelmin.

- **Palolehto (10)**: Suurimmat sähkökäyttäjät ovat melko kaukana Palolehdon alueesta, joten tuulivoiman rakentamisen hyötysuhde on osoitettava perusteellisin laskelmin.
- **Pikku-Kuotko (44)**: Sähköä voisi mahdollisesti tuottaa Kittilän kaivoksen käyttöön. Mahdollinen maisemahaitta matkailulle olisi selvitettävä tarkasti. Lähistöllä ei ole juurikaan häiriintyvää asutusta. Porojen kulkeminen alueen läpi olisi suunniteltava erikseen sekä tarkasteltava, ettei alueen ympäristölle ja poronhoidolle olisi liiallisia yhteisvaikutuksia kaivoksen kanssa.

Huomioitavaa selvityksessä olevista Kittilän aurinkovoimakohteista:

- **Kittilä (nro 11)**: Lähellä sähkökuluttajia.
- **Lammasvuoma, Köngäs (12)**: Mahdollinen maisemahaitta ylhäältä Levi-tunturista katsottuna. Lähellä sähkökuluttajia.
- Kittilän alueella on esimerkiksi Veitservasan ja Pöntsön alueella vanhoja soranottoalueita, joiden käyttökelpoisuutta aurinkovoimaloiden sijoitusalueeksi lähellä sähkökuluttajia tulee tarkastella ensisijaisina, jolloin arvokkaita luontoalueita ei tarvitsisi uhrata tarkoitukseen.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Kurula Timo
Päätösehdotus	Kittilän kunnanhallitus päättää antaa Lapin liitolle selostusosan mukaisen lausunnon Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksestä 2023-2024. Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.
Päätös	Esitys hyväksyttiin. Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.